

Sveio kommune
Sveiogata 70
5550 Sveio
postmottak@sveio.kommune.no

Dykker ref. : Kim Kendel/Geir Ragnhildstveit Vår ref. : Kristian Råsberg

Dato : 08.03.2017

Fjon Bruk AS/Alsaker Fjordbruk AS Prinsippsøknad om planarbeid gnr 80 bnr 7, 11 og 46

Me syner til samtale med Kim Kendel 28.02.2017, og fremjer med dette prinsippsøknad om planarbeid på gnr 80 bnr 7, 11 og 46. Arealet ligg nord for eksisterande anlegg på Fjon.

Om oss

Alsaker Fjordbruk er eit heilintegrert oppdrettskonsern med klekkeri, settefisk, matfisk, slakteri og servicebåtar. Me har verksemd i 13 kommunar i Hordaland og Rogaland, meir enn 250 tilsette og omsette for over 1,7 milliardar kroner i 2016. Me produserar omlag 30.000 tonn laks, som utgjer 160 millionar middagsporsjonar. Alsaker Fjordbruk er éi av dei største verksemndene i Sunnhordland, og det største privateigde oppdrettskonsernet i Sør-Noreg. Hovudkontoret ligg på Onarheim, Tysnes.

Bakgrunn

Det har vore drive settefiskproduksjon på Fjon sidan 1973, då Stolt Sea Farm etablerte seg på staden. Alsaker Fjordbruk tok over anlegget i 2006. Gjennom det siste tiåret har det vore gjort ei rekke store investeringar, og Fjon Bruk er no ein framtidsrettet og viktig arbeidsplass i Sveio kommune.

Verksemda nyttar i dag om lag halvparten av sin konsesjonskapasitet, og har med det eit potensiale for store investeringar framover. For å kunne nytte den tildelte konsesjonskapasiteten treng me areal å veksa på. I tillegg til dette er dagens situasjon utfordrande med omsyn til lagring, parkering, transport og logistikk. For å kunne halda fram som eit moderne anlegg lyt Fjon Bruk veksa vidare, og justera produksjonen i høve til nye behov og krav i næringa.

Me ynskjer å realisere det uforløyste potensialet ved Fjon Bruk gjennom å produsere meir og større fisk på land, sokalla postsmolt (opp til 1 kilo). Dette vil korte ned perioda fisken står i sjøen, og vera positivt i høve til fiskehelse/fiskevelferd. Den reduserte sjøfasa vil minske smittepresset og lusepresset ved våre sjøanlegg, og vera eitt av fleire verkemiddel me nyttar for å svare på dei utfordringane som tidvis vert peikt på av m.a. offentlege mynde.

Føremål

Føremålet med planarbeidet me ynskjer oppstarta er å utvide eksisterande smoltanlegg til å omfatte areal nord for eksisterande anlegg. Dette vil omfatte delar av eigedomane gnr 80 bnr 7, 11 og 46, om lag 20 dekar, i tillegg til sjøareal utanfor området. Planområdet omfattar med det i hovudsak arealet der Fjon Camping tidlegare var etablert.

Alsaker Fjordbruk har vurdert ei rekke alternativ i høve til lokalisering av postsmoltproduksjon, og kome til at Fjon og Fjon Bruk utgjer beste alternativ i høve til slik produksjon. Det er generelt få eigna lokalitar langs kysten der ein finn kombinasjonen god og tilgjengeleg tomt, utbyggingsføremål i kommuneplanen, tilstrekkeleg og god kvalitet på ferskvatn, tilgang til sjø og sjøvatn, tilgang på el-kraft, god tilkomst sjøvegen, nærliek til hovudferdsleårer, samt annan infrastruktur. Fjon Bruk oppfyller desse kriteria, og me ynskjer å bygge vidare på desse føresetnadane. Dei gjevne løyva/konsesjonane gjev anlegget eit særleg fortynn, som òg bidreg til å trygge dei investeringane som ligg framføre oss.

Alsaker AS

Alsaker
Fjordbruk AS

Bjølve
Bruk AS

Bolstad
Bruk AS

Fjelberg
Fjordbruk AS

Fjon
Bruk AS

Fjordbruk
Service AS

Nordsjø
Fjordbruk AS

Onarheim
Bruk AS

Rogaland
Fjordbruk AS

Røvær
Fjordbruk AS

Salar
Bruk AS

Sunnhordland
Fjordbruk AS

Toftøy
Fjordbruk AS

Tveit
Brygge AS

Tysnes
Fjordbruk AS

Viking
Fjord AS

Ølve
Bruk AS

Åmøy
Fjordbruk AS

Arealdisponering

Verksemda er i dag omfatta av reguleringsplan frå 2008, planid 2008001, som la grunnlaget for ei vesentleg utviding av Fjon Bruk. I samband med denne utvidinga er det gjort store og viktige grunnlagsinvesteringar, som gjer anlegget og området veleigna for nye investeringar og auka produksjon. Ved å kunne vidareutvikle eksisterande anlegg, og nyte tildelt konsesjonskapasitet, kan ein oppnå arealvinstar i høve til samla avtrykk av produksjonen.

Det aktuelle planområdet utgjer delar av eigedomane gnr 80 bnr 7, 11 og 46, og består av areal langs Fjonerlva, areal knytt til Fv1 og areal som tidlegare var nytt til campingdrift. Dette arealet er i kommuneplanen avsett til fritids- og turistføremål (FT_6). Utanfor landarealet er det avsett areal til småbåthamn (SH_20). For å sikre god tilkomst og arealutnytting, og naudsynte byggjegrenser til Fv1 og Fjonerlva, lyt planarbeidet òg omfatte utfylling i sjøen. Utfyllingslinja er ikkje avklara på dette stadiet. Planarbeidet skal vurdere om plangrensa skal trekkast attende. Planområdet vil grense til reguleringsplan for Fjon Bruk.

Området er registrert som regionalt viktig næringsområde til sjø i framlegg til regional kystsoneplan for Sunnhordland og Ytre Hardanger. Det knyter seg følgjeleg både regionale og lokale interesser til ei vidareutvikling av området.

Sentrale problemstillingar

Me vil i det kommande gje greie for sentrale problemstillingar i høve til eit framtidig planarbeid på området. Ein vil i eventuelt seinare prosessar utarbeide planprogram, konsekvensutgreiing, m.v.

Landskap

Planområdet ligg på sørvestsida i Ålfjorden. Hordaland fylkeskommune har kartlagt landskapstypar og verdsett desse i heile Hordaland. I følgje kartleggingar er planområdet omfatta av Ytre fjordbygder på Vestlandet, middels breie fjordløp av middels verdi (Ålfjorden). Landskapskarakteren er skildra som «*Langsmal fjord med lavt relief på sidelandskapet i indre deler. Jordbruksgrender med beite og slåttemark i veksling med lauvskogslier og åpne knauser uten vegtilkomst.*»

Landskapet er i dag prega av Fjon Bruk i sør, medan aktuelt utvidingsområde framleis har spor etter campingverksemda. Store delar av området var då opparbeidd og tilrettelagt, men drifta er i dag avvikla og området er for det meste rydda for gamle installasjonar. I tilknyting til campingplassen var det etablert ei rekke mindre brygger og kaiar langs land. Det er i liten grad aktivitet på området i dag. Arealet ligg skjerma vest for Kasteholmen og større fjellknaus nord for planområdet. Dette er element i landskapet ein ynskjer ivareta, som òg vil fungere som buffer i høve til omgjevnadane.

Visuelle verknadar i høve til omgjevnadane vil verte nærmare skildra og visualisert i eventuell planprosess. Planarbeidet vil legge til rette for ulike avbøtande tiltak, og andre visuelle grep for å ivareta omsyna til omgjevnadane.

Nærmiljø, friluftsliv og strandsone

Planområdet ligg utanfor regionalt viktige friluftsområde. Store deler av Vigdarvatnet med tilhøyrande strandsone er kartlagt som regionalt viktig friluftsområde av svært viktig verdi. Det er ingen statleg sikra friluftsområde innanfor planområdet eller i nærleiken. Det er somme småbåtar som har tilhald innanfor planområdet, og det vert solgt fiskekort i Fjonerlva. Ein er ikkje kjent med at området i dag vert særleg nytt til friluftsaktivitetar eller bading for ålmenta.

Sveio kommune er i statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsona langs sjøen klassifisert i sone 3, område med mindre press på areala. Mellom anna finn ein signal om at behov for næringsutvikling og arbeidsplassar skal leggast vekt på i vurdering av tiltak i 100-metersbeltet. Desse omsyna må vegast opp mot omsyn til dei ålmemente interessene i området som t.d. friluftsliv, natur- og landskapskvalitetar, kulturminneinteresser, naturmangfold og landbruk. Retningslinene legg vidare opp til at ein bør lokalisere nye inngrep til område kor det alt frå før er gjort inngrep. Etter kommuneplanen § 3.7.12 utgjer arealføremålsgrensa for FT_6 byggjegrense til sjøen.

For planområdet vil deltema nærmiljø/friluftsliv, og strandsone til sjø og vassdrag, ha ei sterk kopling og i stor grad vera samanfallande. Ei tilgjengeleg, attraktiv strandsone vil ofte gi gode friluftsopplevelingar. Det føreslåtte planområdet ligg innanfor 100-meterbeltet mot sjø og vassdrag, men utgjer areal som er avsett til byggjeområde og påverka av noverande og spor etter tidlegare bebyggelse. Strandsona består av ei rekke mindre tekniske inngrep i form av utfylling, flytebrygger o.l. Areala er òg visuelt påverka av Fjon Bruk. Nedbygt, visuelt påverka og privatisert strandsone vil oftast ha lågare verdi, og ein bør ha som siktemål å lokalisere nye inngrep til slike område.

I eventuell planprosess vil ein sjå nærmere på planen sin verknad på friluftsliv og ålmenta sin tilgang til land, sjø og vassdrag. Omsyna til strandsona med interesser skal vurderast i planframlegget, og identifisere eventuelle avbøtande tiltak.

Naturmangfald

I planprosessen vil ein sjå nærmere på planen sin verknad på naturmiljøet knytt til både land, sjø og vassdrag. Sentrale tema vil vera lokal belastning på ytre miljø; arealbeslag og utfylling i sjø, forureining, smitteomsyn og risiko for rømming. Planframlegget skal legge til grunn krav til dokumentasjon, kunnskapsgrunnlag og vurderingar i naturmangfaldlova §§ 8-12.

Naturbase har ingen registrerte verneinteresser innanfor eller i nærleiken av planområdet. Det er gjort fleire observasjonar av artar av forvaltningsinteresse i området, m.a. dvergdykker, hettemåke, lappfiskand, teist, vipe, gulsporv, stær og ærfugl. Det er registrert oppgang av både anadrom fisk og ål i Fjonelva. Det er ikkje registrert elvemusling i vassdraget.

Fjon Bruk bidreg til å styrke kunnskapsgrunnlaget i området gjennom jamnleg utførte resipientundersøkingar, straummålingar og oksygenmålingar. Eventuelt planarbeid vil omfatte kartlegging av sjøbotn i planområdet, strandsoneanalyse og kartlegging av elvekant/vegetasjon. I tillegg til nye kartleggingar er registreringar i offentlege databasar og eksisterande rapportar, rekna som tilstrekkeleg for å kunne vurdere konsekvensane eit planforslag vil få naturmangfaldet i planområdet. Ein skal gjennomføre ei samanstilling av kunnskap for å synleggjere verknad for biologisk mangfald av planforslaget. Dette skal omfatte verknad for m.a. villfisk, anadrome vassdrag, artar av særleg stor forvaltningsinteresse, naturtypar og botntilhøve.

Kulturminne og kulturmiljø

Det er seks registrerte kulturminne nær planområdet, men ingen registreringar innanfor føreslått planavgrensing. Dei automatisk frede kulturminna er knytt til busetnad frå steinalderen (buplass og hellar). Ut frå kjende funn i nærområdet kan det vera potensiale for funn av kulturminne innanfor planområdet. Det er ikkje registrert kulturminne knytt til sjøområdet, og det er ingen SEFRAK-registrerte bygg innanfor plangrensa. Området er heller ikkje omfatta av kulturminneplan for Sveio eller kartleggingar knytt til verneverdige sjøbruksmiljø i samband med pågåande Interkommunal strandsoneplan for Sunnhordland. I planprosessen vil ein sjå nærmere på verknadar planframlegget vil ha på kulturminne og kulturmiljø, og eventuell kartlegging/undersøking vil verte utført av Hordaland fylkeskommune.

Fiskeriinteresser

Det er ingen fiskeriinteresser innanfor planområdet. Det er registrert ein kast- og låssetttingsplass nordaust for planområdet (Rasmusvika, status A). Elles er store deler av Ålfjorden registrert som fiskeplass for både aktive og passive reiskap (Ålfjordbotnen). I tillegg til dette er deler av sjøområdet utanfor Fjonvika registrert som gyteområde og har gytefelt for torsk (C-verdisett). Planområdet kjem ikkje i konflikt med desse omsyna. I eventuell planprosess vil ein sjå nærmere på planen sin verknad på fiskeri og ferdsel knytt til både land og sjø. Dette gjeld bruk av og tilkomst til fiskeriinteressene, samt direkte verknad for registrerte gytefelt.

Landbruk

Store delar av planområdet er registrert som opa fastmark. Det er ikkje registrert dyrka jord eller beitemark innanfor planområdet, og ein ser ikkje føre seg at planforslaget rommar landbruksrelaterte konflikter. Eventuelt planarbeid vil tilrettelegge for auka matproduksjon i havbruksnæringa.

Veg- og trafikksituasjon

Planframlegget vil auka produksjonen på området, og som ein konsekvens medføre noko auka trafikk på Fv1 i høve til dagens situasjon. Levering av produksjonen vil skje sjøvegen, og truleg vera relatert til eksisterande leveringsbrygge. Hovudmengda med trafikk til anlegget vil komme frå E39 og Fv1 sør for planområdet, og vera mest knytt til eit auka tal tilsette og leverandørar. Det er om lag 1 km frå E39 til planområdet. Årleg døgntrafikk på Fv1 er registrert med ÅDT 400 forbi planområdet, og fartsgrensa er 50 km/t. Eksisterande avkjøring frå Fv1 vil verte utvida og tilpassa slik at det vert ein sikker og trygg avkjøring. Planarbeid vil elles vurdere og avklare kva behov som vert utløyst av tiltaket. Planarbeidet vil også skildre behov for parkeringsplassar, og sikre tilstrekkeleg areal for snuplass for lastebil og trailerkjøretøy internt på området.

Sjøtilkomst og utfylling

Verksemda vil ha behov for kaiareal for å møte dei krav og behov som knyter seg til landbaserte anlegg og næringsområde til sjø. Leveranse av fisk vil truleg skje ved bruk av transportrør frå planområdet til eksisterande leveringsbrygge. Det ligg eksisterande brygger og flytebrygger innanfor området. Småbåthamna har i dag lite aktiv bruk. Det er ikkje registrert farlei inn til planområdet i kystverket sin database, men Fjon Bruk er registrert som regionalt viktig næringsområde. Eksisterande smoltanlegg har leveransar med brønnbåtar som nyttar hovudleia inn Ålfjorden og vidare manøvrerer seg inn i Fjønvika. Tilhøve til ferdsel, og anna transport på sjø, skal avklarast i samband med planarbeidet. Ein vil òg vurdere konsekvensen av å endre småbåtføremålet SH_20. Det vil verte gjennomført kartlegging av sjøbotn.

Risiko og sårbarheit

Eventuelt planarbeid vil innebera utarbeiding av ROS-analyse i tråd med rettleiar frå DSB om samfunnstryggleik i arealplanlegging. Sentrale tema i analysa vil m.a. vera støy, ferdsel, flaum, ekstremver, brannfare og andre versekdsbaserte hendingar. Som del av planarbeidet vil det verte utarbeidd flaumkartlegging i Fjønelva, og gjort vurderingar i høve til havstigning. Eit viktig element i høve fare for flaum er fastsetjing av byggegrense mot vassdrag. Ein føresetnad for vurderingane er at utbyggingstiltaka ikkje aukar risikoen for skadeflaum. Flaumfare og eventuelle avbøtande tiltak skal vurderast i samband med ROS-analyса.

Utbygginga er planlagt basert på RAS-teknologi (resirkulering) som vil ha eit lågt inntak av vatn, og bestå av om lag 2% ferskvatn og 98% sjøvatn. Resirkulering byggjer på miljøvennleg teknologi som gjev moglegheit for høg produksjon med eit relativt lågt forbruk av vatn. Samstundes gjev den små utslepp til miljøet grunna høg reinsegrad. Slam frå produksjonen vil verte oppsamla og kan verte nytta som biprodukt som t.d. gjødsel, jordblanding, energiproduksjon, m.m. Verksemda vil ha krav knytt til utslepp fastsett av Fylkesmannen, og elles forhalde seg til krav sett av ulike sektormynde.

Samfunnsverknad

Havbruk utgjer ei stor næring i Noreg, og den samla eksportverdien har stadig vorte viktigare. Denne tendensen har tilteke dei siste par åra i takt med prisutviklinga. Havbruksnæringa er i dag ei stadig viktigare eksportnæring, som finn lokal forankring gjennom verksemd langs kyst og fjord i små lokalsamfunn. Næringa er viktig for å oppretthalde lokal sysselsetting, og liv i bygder og tettstadar langs kysten. I følgje Nofima si ringverknadsanalyse utgjer 1 årsverk i havbruksnæringa 1,4 årsverk i andre næringar. Ringverknadane er aukande i takt med større investeringar, krav og sysselsetting i havbruksnæringa.

Det er viktig for Alsaker Fjordbruk å få avklara rammene for utvikling av Fjon Bruk, og i høve til den framtidige satsinga i Sveio kommune generelt. Verksemda er avhengig av langsigte og varige løysningar for å auke aktiviteten og investera i drifta på anlegget. I dag er det 17 tilsette på anlegget, i tillegg kjem sesongarbeidarar, vaksinatørar med meir. Fjon Bruk er òg viktig for ei rekke underleverandørar. Utviding av anlegget vil føra til fleire arbeidsplassar, truleg opp mot ei dobling av talet tilsette.

Området er registrert som regionalt viktig næringsområde til sjø i analysar gjennomført i Interkommunal strandsoneplan for Sunnhordland. Desse områda er også teke inn i Regional kystsoneplan for Sunnhordland og Ytre Hardanger som er under utarbeiding.

Tiltak for å gjera området og regionen meir attraktivt som tilflyttingsområde skjer mellom anna gjennom næringsutvikling og tilrettelegging for private næringslivsaktørar. Sveio kommune er ei viktig havbrukskommune, og vår næring utgjer éi av fleire kjelder for å styrke den private sysselsettinga i kommunen. Konsekvensar av endring av arealføremål frå fritids- og turistføremål til næringsverksemd knytt til postsmoltproduksjon vil verte skildra i seinare planframlegg.

Privatrettslege omsyn

Me ynskjer gjera merksam på at det er ført samtalar med grunneigar av gnr 80 bnr 11 sidan august 2016. Det vart i oktober òg halde synfaring på delar av arealet. I januar vart me oppmoda til å gje «indikativ bud». Om lag tre veker etter at bod var gjeve, valgte grunneigar av gnr 80 bnr 11 å avslutte prosessen.

Me vonar Sveio kommune som planmynde vurderar saka i høve til kva arealdisponering området er best eigna for, både i seg sjølv og i høve til samfunnet sine interesser.

Avsluttande merknadar

Me vonar denne prinsippsøknaden kan leie fram til at det vert halde oppstartsmøte om planarbeid. Alsaker Fjordbruk ynskjer å vidareutvikle Fjon Bruk, og gjera anlegget til ein bærebjelke for sin postsmoltproduksjon. Me ser føre oss at dette vil få store positive verknadar for Sveio kommune både kva gjeld sysselsetting, busetnad og verdiskaping.

Med venleg helsing
Alsaker Fjordbruk AS

Kristian Råsberg
Samfunnskontakt
kristian.rasberg@fjordbruk.no